

INTERNATIONAL ACADEMY OF EDUCATION

INTERNATIONAL BUREAU OF EDUCATION

EDUCATIONAL PRACTICES SERIES – #11

Akademiskt och socio-emotionellt lärande

Maurice J. Elias

Translated by Birgitta Kimber, a teacher and a licensed psychotherapist, co-leader of the SET project in Sweden, with Rolf Sandell, Professor of Psychology at Linköping University.

International Academy of Education - IAE

International Academy of Education (IAE) är en icke-vinstdrivande organisation som stödjer skolforskning, spridning av skolforskning och hur denna forskning kan omsättas i praktiken. Akademien, som grundades 1986, strävar efter att sprida forskningsrön, att bidra till att lösa viktiga universella undervisningsproblem, och också att skapa bättre kommunikation mellan beslutsfattare, forskare och praktiker. Akademiens säte är the Royal Academy of Science, Literature and Arts, i Bryssel, Belgien, och ett samordningscenter finns vid Curtin University of Technology i Perth, Australien.

IAEs generella mål är att främja hög kvalitet inom alla utbildningsområden. Med det målet i sikte bidrar akademien med synteser av forskningsbaserad evidens som har internationell tillämpbarhet. Akademien erbjuder också kritik av forskning, dess evidensbas och dess användbarhet vid beslut.

Nuvarande medlemmar i akademiens styrelse är:

- Erik De Corte, University of Leuven, Belgien (ordförande);
- Herbert Walberg, University of Illinois at Chicago, United States of America (Vice President);
- Barry Fraser, Curtin University of Technology, Australia (arbetande styrelsemedlem);
- Jacques Hallak, International Bureau of Education, Schweiz;
- Michael Kirst, Stanford University, USA;
- Ulrich Teichler, University of Kassel, Tyskland

<http://www.curtin.edu.au/curtin/dept/smec/iae>

Följande personer har granskat utkastet till broschyren och de har också föreslagit förbättringar så att den blir mer användbar i olika kulturer och också lättare att förstå och översätta:

Milton Chen är arbetande styrelsemedlem i the George Lucas Educational Foundation, San Rafael, CA, som gör media och en hemsida (www.glef.org) för att stödja framgångsrika undervisningsbidrag och användandet av teknologi.

Mario Luis Pacheco Filella är rektor vid Technology and Educational Development i the Santa Engracia, Mexico, Hospital, Health Division, Pulsar Group och är ansluten till Duxx, the Graduate School of Business Leadership i Monterrey.

Keisha Mitchell, från Jamaica, är doktorand i psykologi vid Rutgers University i New Brunswick, New Jersey. Hon är intresserad av socialt och emotionellt lärande och socialt stöd, samt utbildning som ett medel för samhällsförändring.

Kathariya Mokruue föddes i Bangkok, Thailand. Hon är för närvarande doktorand och allmäntjänstgörande läkare vid Montefiore Medical Centre i New York City. Hennes forskning granskar socialt och emotionellt lärande, familjestöd och copingstrategier. Leslie Swartz, Ph.D., är rektor, Child Youth and Family Development vid the Human Sciences Research Council, Sydafrika, och professor i psykologi vid the University of Stellenbosch

Förord

Den här broschyren handlar om de sociala och emotionella färdigheter elever behöver för att lyckas i skolan och livet. I alla klassrum över hela världen, från det enklaste utan väggar, till det mest avancerade, måste lärare kunna komma överens med elever och elever kunna komma överens med varandra om lärande skall pågå. Socio-emotionella färdigheter eller "emotionell intelligens" kallas de förmågor som gör att elever kan samarbeta med andra, lära sig saker effektivt och som ser till att de klarar av viktiga roller i familjen, i samhället och på arbetsplatser.

Forskning visar att socio-emotionella färdigheter kan läras ut till elever, och om dessa förmågor avspeglas i klassrummet och i skolan så förbättras också det akademiska lärandet, d v s prestationerna i de traditionella skolämnen. Då både akademiskt och socio-emotionellt lärande är en del av utbildningen, kommer eleverna i större utsträckning ihåg och använder sig av det de lärt sig. De införlivar också en känsla av ansvar, omsorg och känsla för att andra, liksom de själva, skall må bra i sin skola. Lärandet kan sägas röra både "huvudet" och "hjärtat", och resultatet är att klassrumsklimatet förbättras och att eleverna blir mer inspirerade. Därför hör akademiskt och socio-emotionellt lärande ihop, i alla skolor, över hela världen..

Det finns redan mycket kunskap om de sätt som fungerar bäst då man vill förbättra det akademiska och det socio-emotionella lärandet. Denna broschyr presenterar de grundläggande idéer som har visat sig framgångsrika i detta arbete. Den innehåller riktlinjer för hur man skapar akademiska och socio-emotionella färdigheter, och i varje kapitel finns avsnitt som visar hur man lätt kan omsätta detta i praktiken, i skolor och klassrum. Som tillägg finns ett omfattande avsnitt om de resurser som finns tillgängliga internationellt, inklusive de som är tillgängliga via internet.

Denna broschyr har anpassats för att ingå i *The Educational Practices Series* som utvecklats av International Academy of Education och som sprids av International Bureau of Education och International Academy of Education. Som en del av sitt uppdrag publicerar International Academy of Education aktuell pedagogisk forskning som är av interationell betydelse. Denna broschyr är den elfte i en serie om undervisningsmetoder som stärker lärandet.

Författare till denna broschyr är Maurice J. Elias, professor i psykologi vid Rutgers University och vice ordförande i styrelsen för the Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (www.CASEL.org). Tillsammans med kollegor vid CASEL var Elias författare av *Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines for Educators* som publicerades av Association for Supervision and Curriculum Development och som har lästs av mer än 100 000 utbildare över hela världen. Elias är författare till över dussintalet böcker och en mängd artiklar och antologikapitel. Han har också skrivit i dagstidningar och veckotidningar, däribland en föräldrakolumn som blivit prisbelönt. Elias böcker har översatts till ett dussintal språk och han har föreläst i Asien, Europa, Mellanöstern och över hela Nordamerika.

Styrelseledamöterna i the International Academy of Education är medvetna om att denna broschyr är baserad på forskning som gjorts huvudsakligen i i-länder. Broschyren fokuserar emellertid på inlärningsaspekter som är universella. Recensenterna noterade att de som bor i länder med en stabil infrastruktur i utbildningen (dvs. oavbruten skolgång, adekvat tillgång till skola och material, och barn vars familjer inte lever i djup fattigdom eller lider av olika epidemier) skulle kunna genomföra alla förslag i broschyren, men, som en recensent skrev, "Jag är säker på att denna broschyr – så som den är skriven - kan vidga horisonten och användas för att skapa medvetenhet om, och praktiskt omsätta, socio-emotionell intelligens som är så nödvändig, i alla våra länder." Metoderna som presenteras här är sannolikt generaliserbara över hela världen. Trots det bör idéerna utvärderas utifrån lokala förhållanden och anpassas därefter. I varje utbildnings- eller kulturellt sammanhang behöver praktiska förslag till riktlinjer ständigt utvärderas och också tillämpas med känsla och förnuft.

HERBERT J. WALBERG,
Redaktör, IAE Educational Practices Series,
University of Illinois at Chicago.

Innehållsförteckning

Förord

Introduktion

1. Lärande kräver omtanke
2. Lär ut vardagliga livsfärdigheter
3. Integrera socialt och emotionellt lärande med andra övergripande ämnen
4. Använd målsättning och problemlösning
5. Använd olika metoder vid inledningen
6. Främja samhörighet för att skapa empati
7. Involvera föräldrar
8. Bygg sociala och emotionella färdigheter gradvis och systematiskt
9. Förbered och stöd personalen väl
10. Utvärdera

Slutsatser

Introduktion

I varje samhälle tar barnen efter de sociala roller som de vuxna har. Att förbereda våra barn för dessa roller är en uppgift för vårt utbildningssystem. Man vill därför, över hela världen, förbättra undervisningen. Somliga vill stärka grundläggande akademiska färdigheter; andra vill fokusera på kritiskt tänkande. En del vill stärka samhörighet eller personlighet; ytterligare andra vill skydda barn mot de faror som droger, våld och alkohol för med sig. Somliga önskar att föräldrar skulle ha en större roll i detta; andra menar att det är hela samhällets ansvar.

Det finns några områden där samstämmigheten växer. Många undersökningar bland föräldrar och ledare i samhället visar att vi vet vad vi vill att våra barn skall kunna och göra. Detta definierar vad vi vill att skolan skall lära ut. Vi vill att våra unga skall:

- Kunna läsa och skriva, i olika former dra nytta av och använda den styrka som det skrivna och talade språket ger;
- Förstå matematik och vetenskap så att de är förberedda för framtiden och som också stärker deras förmåga att tänka kritiskt, grundligt och kreativt;
- Vara duktiga på att lösa problem;
- Ta ansvar för sin personliga hälsa och sitt välbefinnande;
- Utveckla fungerande sociala relationer som att lära sig att arbeta i grupp och att förstå och relatera till andra människor från olika kulturer och med olika bakgrund;
- Förstå hur det samhälle de lever i fungerar och vara beredda att ta de roller som behövs för dess framtida utveckling;
- Utveckla en god karaktär och fatta moraliskt sunda beslut.

Allt detta är sidor av vad somliga kallar "utbildning av hela barnet". Att utbilda hela barnet är inte en ny idé. Den har rötter i antika kulturer, i det som där skrivits och undervisats. Allteftersom vår värld har blivit mer komplex och våra samhällen mer splittrade är det en ständig utmaning att nå den balans där alla barn uppmuntras att lära, arbeta och att bidra med sin fulla potential. De sista sex av ovanstående punkter syftar på den typ av utbildning som kallas "karaktärsdanande", "emotionell intelligens", "utbildning av goda samhällsmedborgare" och "etik och moral". Alla dessa kan uttryckas i en enda term, socio-emotionellt lärande, och det är denna typ av undervisning som, om den adderas till det akademiska lärandet, ger pedagoger möjlighet att skapa den balans våra barn behöver.

Även om somliga är oense om vad som är viktigast, så delar pedagoger, föräldrar, företagsledare och beslutsfattare samma oro. Skolan måste bli bättre på att hjälpa barnen att bli skriv- och läskunniga, ansvarstagande, icke-våldsamma, drogfria och vuxna som bryr sig om.

Utmaningen att fostra bildade, ansvarstagande, icke-våldsamma, drogfria och omtänksamma barn som bryr sig om är inte ny för vare sig föräldrar, beslutsfattare, politiker, tjänstemän eller lärare. Erfarenhet och forskning visar att varje moment i denna utmaning kan mötas genom medveten, ihärdig och systematisk uppmärksamhet på barns sociala och emotionella färdigheter. Skolor måste, världen över, ge barnen intellektuella och praktiska verktyg som de kan använda i klassrum, i familjen och i samhället. Socio-emotionellt lärande ger många av dessa verktyg. Att hjälpa barn att lära sig färdigheter de behöver för att framgångsrikt klara av saker, som att lära sig något, skapa relationer, kommunicera effektivt, vara mottaglig för andras behov, och att kunna fungera tillsammans med andra, handlar om ett sätt att undervisa och att organisera klassrum och skolor så att detta lärande stöds. Då skolor effektivt implementerar socio-emotionella undervisningsprogram av hög kvalitet ökar elevernas akademiska prestationer, minskar problembeteenden och förbättras barnens relationer med omgivningen.

Socio-emotionellt lärande kallas ibland för "pusselbiten som saknas" eftersom det representerar den del av utbildningen som länkar ihop akademisk kunskap med en specifik uppsättning färdigheter som är viktiga för framgång i skola, familj, samhälle, arbetsplats och i livet i stort. Näralligande världshändelser har lärt oss att var och en av oss lever under fara, lokalt som globalt, om barn växer upp med kunskap men utan socio-emotionella färdigheter och utan en stark moralisk kompass. Alltså

borgar en kombination av akademiskt och socio-emotionellt lärande för en kvalitativ och effektiv utbildning världen över både nu och i den framtid vi kan förutspå.

Lärande kräver omtanke

1. Effektivt långsiktigt akademiskt och socio-emotionellt lärande bygger på tillitsfulla och omhändertagande relationer och i varma och trygga klassrums- och skolmiljöer där eleverna också känner sig sporrade.

Förklaring:

Långsiktigt socio-emotionellt lärande, en sund personlighet och akademisk framgång skapas i klassrum och skolor som inte är hotfulla för eleverna och där de sporras att lära sig mer men lära sig på sätt som inte avskräcker dem. Dessa skolor är också platser där eleverna känner att man bryr sig om dem, att de är välkomna, värdefulla och betraktas som mer än bara lärjungar - de betraktas som resurser.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Hälsa på alla elever med deras namn då de kommer till skolan eller in i klassrummet.
- ◆ Börja och/eller avsluta skoldagen med en kort stund där eleverna får reflektera över vad de lärt sig nyligen och vad de kan tänkas vilja lära sig härnäst.
- ◆ Skapa klassrumsregler som uppmuntrar positivt beteende, såsom samarbete, omtänksamhet, hjälpsamhet, uppmuntran och stöd. Se till att disciplinära regler är tydliga, fasta, rättvisa och konsekventa.
- ◆ Visa intresse för elevernas liv utanför skolan
- ◆ Fråga dem vilka typer av miljöer som varit mest framgångsrika - och minst - för deras lärande hittills och använd den informationen för att vägleda utbildningen.

Förslag på litteratur:

Kriete & Bechtel 2002; Lewis et al., 1996; O'Neil, 1997; Osterman, 2000

Lär ut vardagliga livsfärdigheter.

2. Livsfärdigheter som främjar akademiskt och socio-emotionellt lärande måste undervisas som ett eget ämne i varje årskurs.

Förklaring:

The Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (www.CASEL.org) har identifierat ett antal sociala och emotionella färdigheter som ligger bakom hög prestationsförmåga i många olika sociala roller och livsuppgifter. CASEL har grundat sina slutsatser på forskning inom många olika områden, inklusive hjärnfunktion och metoder för lärande och utbildning. Dessa färdigheter ger unga människor vägledning och riktning för hur de skall agera i livets alla skeenden, i och utanför skolan. Dessa färdigheter är listade nedan.

Casels färdigheter som är nödvändiga för akademiskt och socio-emotionellt lärande

Känn dig själv och andra

- Identifiera känslor – känna igen och sätta ord på sina känslor.
- Ta ansvar- förstå sin egen plikt att handla etiskt, säkert och laglydigt.
- Kännas vid sina styrkor – identifiera och utveckla sina positiva egenskaper.

Att ta ansvar för beslut

- Hantera känslor – reglera sina känslor så att de kan bistå istället för att försvåra i olika situationer.
- Förstå en situation- att förstå vilket sammanhang man befinner sig i.
- Formulera mål och planer – att formulera och arbeta mot att uppnå specifika kort- och långsiktiga mål.
- Lösa problem på ett kreativt sätt – att engagera sig i en disciplinerad, kreativ process som innebär att man undersöker alla möjligheter som leder till en ansvarsfull, målorienterad handling. Detta innebär också att ta sig förbi möjliga hinder.

Att bry sig om andra

- Visa empati – att identifiera och förstå känslor och tankar hos andra.
- Respektera andra – inse att andra också hör till mänskligheten och förtjänar att bli behandlade med vänlighet och medkänsla.
- Uppskatta olikheter – förstå att individuella skillnader och skillnader mellan grupper kompletterar varandra och hjälper till att öka vår styrka och anpassningsförmåga i omvärlden.

Att veta hur man skall handla.

- Kommunicera effektivt – att använda verbala och ickeverbala färdigheter för att uttrycka sig själv och för att verka för ett effektivt tankeutbyte med andra.
- Bygga relationer – skapa och bibehålla sunda och givande relationer med andra individer och grupper.
- Förhandla rättvist - att nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar på konflikter genom att allas behov uppmärksammas.
- Vägra låta sig provoceras – förmedla och att beslutsamt följa sitt beslut att inte ägna sig åt farligt, oetiskt eller icke-önskvärt beteende.
- Söka hjälp – att identifiera behovet av och att söka lämpligt stöd och hjälp att tillfredsställa behov och uppnå mål.
- Handla etiskt – att låta vårt samhälles värdegrunds etiska och moraliska principer styra ens beslut och handlingar

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Tänk på att använda ett socio-emotionellt program som har dokumenterad effekt i grupper som liknar de ni har och i sammanhang som stämmer med ert; listor och internetlänkar till listor finns på www.CASEL.org, www.NASPOnline.org och i avsnittet "Resurser" i denna broschyr.
- ◆ Använd CASELS lista på färdigheter för att hjälpa eleverna att klara av beting, projekt, läxor och prov.
- ◆ Fråga eleverna vid vilka tillfällen de anser att det är viktigt för dem att använda sig av dessa färdigheter. Hjälプ dem sedan att träna och använda sig av dessa färdigheter då dessa tillfällen uppstår.
- ◆ Försök att inlemma en färdighet från CASEL listan i din vanliga undervisning en gång i veckan. Forsätt så under hela läsåret, utvärdera och fördjupa det du gör när du repeterar varje färdighet.

Förslag på litteratur:

Connell, et al, 1986; Elias et al, 1997; Elias et al, 2000; Goleman,1995; Topping & Bremner, 1998; Zins et al., 2003

Koppla socio-emotionell undervisning till annan skolverksamhet

3. Tillämpning av socio-emotionella färdigheter i vardagslivet underlättas mycket när skolan också ger eleverna en utbildning inom andra hälsoområden. Denna bör vara konsekvent och ta hänsyn till elevernas mognadsnivå.

Förklaring:

Förutom att specifikt lära ut socio-emotionella färdigheter i grundskolan är en samordnad, uttalad, åldersadekvat undervisning i hur man förebygger specifika problem som rökning, droger, alkohol, önskad graviditet, våld och mobbning, av nytta för eleverna. I olika kulturer fokuserar man olika problembeteenden. På liknande sätt drar eleverna nytta av tydlig vägledning i att hitta en sund livsstil. Matvanor, sömn, arbets och studiemiljö är några av de områden som är viktiga för att främja akademiskt och socio-emotionellt lärande. Dessutom behöver alla elever undervisas i och ges möjlighet att träna strategier för konflikthantering. Dessa strategier bör vara åldersadekvata. Slutligen bör man uppmärksamma svåra livshändelser som elever kan råka ut för. Skolan bör stödja eleverna och förse dem med strategier att hantera dessa påfrestningar. Ofta är det så att den hjälpen kommer först då eleverna uppvisar problem som beror på dessa livshändelser. Tyvärr har många elever under denna tid tappat sin koncentration på att lära sig saker. Även om dessa elever inte aktivt stör skolarbetet, så kan de inte ta in det som deras lärare försöker förmedla. Att förse elever med socio-emotionellt stöd att hantera svåra livshändelser är en klok förebyggande strategi som också gynnar akademiskt lärande. Barn med speciella undervisningsbehov måste också få lära sig socio-emotionella färdigheter och också delta i sådana aktiviteter.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Se till att det i skolans kursplan ges utrymme för undervisning i för varje skolår lämpliga hälsofrågor och problemförebyggande arbete.
- ◆ Organisera rådgivning och elevvård så att de elever/ grupper, som kan råka ut för eller befinner sig i påfrestande eller svåra situationer får hjälp att bygga upp socio-emotionella färdigheter.
- ◆ Ge personalen planeringstid så att de kan samordna sitt arbete att stödja akademiskt och socio-emotionellt lärande.

Förslag på litteratur:

Adelman & Taylor, 2000; Comer et al, 1999; Elias et al, 1997; Jessor, 1993; Perry & Jessor, 1985

Använd målbeskrivning för att fokusera undervisningen

4. Målsättning och problemlösning ger inläringen riktning och energi.

Förklaring:

Barn behöver lära sig många saker. Utan en känsla av samband med och mellan dessa saker kommer de förmodligen inte ihåg eller använder sig av det de lärt sig. Då lärandet förmedlas i form av förståeliga mål (mål som barn kan vara mer delaktiga i att formulera ju äldre de blir) blir barnen mer engagerade och fokuserade och mindre benägna för problembeteenden. Inläringserfarenheter som samordnar och integrerar olika aspekter av lärande, över olika ämnen och över tid, liksom de som knyter an till livet utanför skolan nu och i framtiden, är speciellt värdefulla.

Barn har också nytta av att lära sig problemlösningstrategier som de kan använda sig av i nya situationer. Det är berikande att analysera och diskutera problemlösning- och/eller beslutsprocesser som de olika karaktärerna/personerna använder sig av i böcker som man läser gemensamt. På samma kan man under historie- eller samhällskunskapslektioner låta eleverna analysera och diskutera de olika perspektiv som individer eller grupper har och vilka problemlösningstrategier de använt, eller hade kunnat använda. Ett liknande förhållningssätt kan hjälpa elever att förstå hur man löser vetenskapliga eller matematiska problem. Då elever på detta sätt upptäcker nya böcker, nya samhällliga eller medborgerliga situationer och nya grupprocesser, lär de sig strategier för att öka sitt lärande, sina prestationer och sina framsteg.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Fråga eleverna vad de gör för att lugna ner sig då de är upprörda; påminn dem att använda denna strategi när de hamnar i frustrerande eller svåra situationer, eller lär ut olika tekniker för att lugna ner sig.
- ◆ Låt eleverna formulera egna mål för hur de vill bli bättre inom något speciellt ämnes- eller studieområde och hur de kan bidra till det gemensamma arbetet i klassen.
- ◆ Lär ut problemlösningstrategier för att förstå skönlitteratur, historia eller samhällskunskap där man använder en liknande struktur:

Här följer ett exempel som kan användas i historia. Det kan lätt anpassas för att diskutera aktuella händelser i samhällskunskap.

Då man resonerar kring viktiga historiska händelser.

1. Vilken händelse skall ni fundera på? När och var hände den? Omformulera händelsen till ett problem, ett val eller ett beslut.
 2. Vilka människor eller grupper var delaktiga i problemet? Vilka var deras olika känslor? Vilka olika åsikter hade de om problemet?
 3. Vad ville var och en/grupperna skulle hända? Försök formulera deras mål i ord.
 4. Ge för var och en av personerna/grupperna exempel på olika val eller lösningar på problemet som personen eller gruppen uppfattade skulle kunna hjälpa honom/henne/den att nå sina mål.
 5. Skapa Dig en föreställning om vad som skulle ha kunnat hända som en följd av varje val eller lösning. Föreställ Dig både kort- och långsiktiga konsekvenser.
- Vilka slutliga beslut fattades? Hur fattades de? Av vem? Varför? Delar Du beslutet eller inte? Varför?
6. Hur genomfördes lösningen? Vilken plan fanns? Vilka hinder stötte man på? Hur bra löstes problemet? Varför?
 7. Tänk igen. Vad skulle Du valt att göra? Varför?

Här följer ett exempel som kan användas i litteraturundervisning i grundskolan. Det kan kombineras med delar från historiemodellen för att bli mer stimulerande då eleverna blir äldre.

Jag skall skriva om följande person.....

Problemet för min person är.....

Så här hamnade personen i problemsituationen.....

Så här känner personen.....

Detta vill personen skall hända.....

På dessa sätt kan personen göra så att det händer. . . .

Vilka frågor skulle du vilja ställa till den person du valt, till någon annan person i boken, eller till författaren?

Förslag på litteratur:

Cohen, 1999; Elias et al., 1997; Elias & Tobias, 1996; Pasi, 2001; Topping & Bremner, 1998.

Variera undervisningen

5. Då man undervisar i akademiskt och socio-emotionellt lärande bör man använda sig av olika sätt och metoder eftersom olika elever har olika inlärningsstilar och föredrar olika sätt att bli undervisade på.

Förklaring:

Akademiskt och socio-emotionellt lärande är effektivt på olika sätt för olika elever. Den undervisning som använder sig av olika tekniker och metoder når därför ut till alla barn och ger dem möjlighet att utveckla sina färdigheter i känslan att klassrumsmiljön är anpassad för just deras sätt att lära sig. Metoderna innefattar modellering, rollspel, konst, drama, dans, att arbeta med händerna med olika material, digital mediateknik, datateknik och internet. Det är också viktigt att undervisningen innehåller konstruktiv feedback, diskussioner som innehåller öppna frågeställningar, och att man regelbundet påminner eleverna att använda sina socio-emotionella färdigheter i skolan.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Skapa en jämn avvägning mellan olika undervisningstekniker, inklusive öppna frågor, alternativa svar som eleverna kan välja mellan, se om eleverna har förstått genom att be dem upprepa det till dig eller till en klasskamrat, rollspel, och föreläsning.
- ◆ Variera undervisningen så att eleverna ibland arbetar i stor grupp, i små grupper, i par, självständigt, vid datorn, på internet eller med digital media.
- ◆ Skapa möjligheter för elever i olika åldrar att hjälpa och lära varandra.
- ◆ Skapa olika inlärningsmiljöer så att eleverna kan gå runt och erbjudas olika inlärningsfarenheter under en dag. Dessa miljöer kan knyta an till Howard Gardner's begrepp "multipla intelligenser" så vis att en del kan vara taktila där eleverna får känna och arbeta med sina händer, andra kan inkludera skrivande, somliga kan ha anknytning till konst och musik och ytterligare andra kan ge eleverna möjlighet att använda drama eller fantasilek.
- ◆ Låt eleverna göra utställningar för att visa vad de lärt sig i olika ämnen så att de kan dela med sig till andra elever, föräldrar och andra i närområdet.
- ◆ Bjud in experter och andra i närsamhället för att dela med sig av kunskap, färdigheter, vanor och berättelser till eleverna.

Förslag på litteratur:

Gardner, 2000; Johnson & Johnson, 1994; Ladd & Mize, 1983 ;Lambert & McCombs, 1998; Noddings, 1992; Salovey & Sluyter, 1997; Topping, 2000.

Verka för att emapti stärks i närsamhället

6. Närsamhället spelar en viktig roll då man vill främja generaliseringen av socio-emotionella färdigheter, i synnerhet då man vill stärka empatisk förmåga.

Förklaring:

Om samhällsarbete genomförs på ett bra sätt, från tidiga år och vidare genom alla skolår, bereds barnen möjlighet att tillägna sig viktiga sociala och emotionella färdigheter, integrera dem, använda dem, reflektera kring dem och också visa upp dem. Denna process konsoliderar lärandet och hjälper också till att skapa ett klimat där man tillsammans med andra är mer benägna att engagera sig i samhällsarbete. Erfarenhet av samhällsarbete hjälper elever att möta andra människor och nya idéer, och erfara omständigheter på sätt som vidgar deras perspektiv och hjälper dem att öka sin empatiska förståelse och utveckla vårdande kontakter med sin omgivning. För många unga ger samhällsarbete en möjlighet att tillfredsställa ett universellt behov av att vara en generös och värdefull medlem i grupper som är viktiga för en. På så vis förbereds barnen för sina framtida roller i samhället och i de arbets- som familjegrupper de kommer att vara medlemmar i. Vidare främjar det känslan av att se sig själv som en del av en större värld, med ideal och övertygelser som är viktiga för att leva ett meningsfullt liv.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Skapa möjligheter för barnen, redan i de lägsta klasserna, att känna att de kan bidra med något för att saker och ting skall fungera bättre i klassrummet. De kan tex ställa undra stolar, städa, hjälpa läraren och hjälpa andra barn.
- ◆ Skapa möjligheter för elever att inta hjälpsamma roller i närsamhälle, t ex att förbättra den fysiska miljön runt skolan, hjälpa pensionärer och att ge sjuka och skadade hjälp och stöd. Sådana möjligheter skapas i en process som börjar med Förberedelse, så att eleverna förstår i vilket sammanhang de kommer att befinna sig, som t ex vilka typer av sjukdomar och svårigheter äldre råkar ut för. Sedan kommer själva Utförandet av tjänsterna, där eleverna bör vara så engagerade som är lämpligt med hänsyn till deras ålder och säkerhet. Efter utförandet kommer Reflektion, då eleverna bör ges möjlighet att tala och/eller skriva om sina erfarenheter och sina känslor kring dem. Slutligen kommer Demonstration av vad de lärt sig, där eleverna visar sina kamrater, yngre elever, föräldrar och/eller andra grupper i samhället vad de gjorde, varför de gjorde det, hur de kände och vad de har lärt sig.

Förslag på litteratur:

Berman, 1997; Billig, 2000; National Commission on Service Learning, 2002

Involvera föräldrarna

7. Sannolikheten att nå goda resultat ökar då man engagerar föräldrarna så att skola och hem hjälps åt att främja elevernas akademiska- och socio-emotionella lärande.

Förklaring:

Då skola och hem samarbetar om att genomföra ett socio-emotionellt program, lär sig eleverna mer och effekterna av programmet blir mer varaktiga och genomgripande. Det är viktigt att de som dagligen vårdar och fostrar barnen skickar entydiga budskap om hur man lever hälsosamt, i synnerhet i dessa tider då våra barn bombarderas av budskap via internet, TV, musik, videos och annat vars innehåll vi vuxna inte har styrt eller synat. De flesta föräldrar, skolor, kommuner och samhället i stort är överens om att det är viktigt att alla barn och ungdomar tillägnar sig socio-emotionella färdigheter. I kapitlet om resurser i denna broschyr nämns en bok som kan hjälpa föräldrar att skapa ett positivt klimat därhemma, att hjälpa barnen att öka sina socio-emotionella färdigheter och att organisera livet så att både uppgifter i hemmet och skolarbetet klaras av. Den heter Emotionally Intelligent Parenting, och finns översatt till ett tiotal språk, dock ej till svenska, ännu.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Ge föräldrar regelbunden information om vilka akademiska och socio-emotionella färdigheter eleverna för tillfället lär sig.
- ◆ Ge föräldrar möjligheter att mötas och utbyta idéer om hur de kan stödja arbetet i skolan och hur man fostrar barn.
- ◆ Lär ut strategier för självkontroll till föräldrar och också hur man undviker att ta till beträffande åtgärder då man är i affekt.
- ◆ Lär ut hur föräldrar kan organisera morgonrutiner och läxtid för att minimera konfliktsituationer.
- ◆ Tala om vikten av att ha positiv tid tillsammans med sina barn, även om det finns svårigheter. Denna tid hjälper till att bygga upp hoppfullhet hos barnen.
- ◆ Ge föräldrar möjlighet att regelbundet förmedla och bidra med det de kan till klassen och/eller skolan.
- ◆ Skapa ett välkomnande klimat i skolan för föräldrarna genom att ställa ut elevarbeten i bild eller andra projekt i rasthallar och entréer.
- ◆ Avsätt tid för familjeutbildningar eller familjeprojekt då föräldrar och barn kan arbeta tillsammans på lämpliga sätt.

Förslag på litteratur:

Christenson & Havsby, 2003; Elias et al., 2000; Epstein, 2001; Huang & Gibbs, 1992

Bygg upp socio-emotionella färdigheter gradvis och systematiskt.

8. Implementering av socio-emotionellt lärande i skolan är en nyhet som bör bygga vidare på det som redan fungerar och bör ges tid för att fungera, gärna flera år.

Förklaring:

Då man väljer program för att genomföra socio-emotionellt lärande bör man ta hänsyn till lokala behov, mål, intressen och mandat; personalens kunskap, arbetsbelastning, och mottaglighet; redan existerande undervisning och aktiviteter; innehåll och kvaliteter hos program; om programmet motsvarar elevernas kulturella bakgrund och deras mognadsnivå; och om programmet kan accepteras av föräldrar och samhällsmedborgare. Socio-emotionellt lärande påbörjas ofta som pilotprojekt i skolor, och det brukar ta två till tre år innan personalen känner att de är bekanta och hemmastadda med program, förhållningssätt och metod. Då de väl har börjat genomföras blir de en naturlig del av undervisningen iden mån som de överensstämmer med lokala och nationella mål, följer lagar och förordningar, och också har stöd i den lokala skolorganisationen (skolkontoret), hos fackförbunden, och hos dem som har övergripande ansvar för att undervisningen håller hög standard. Särskilt viktig är kopplingen mellan akademiskt och socio-emotionellt lärande. Socio-emotionellt lärande bör inte bara vara ett eget ämne, det socio-emotionella perspektivet bör genomsyra undervisningen i litteratur, matematik, naturkunskap, historia, samhällskunskap, bild och idrott och hälsa. Inom alla dessa områden ger de akademiska och socio-emotionella färdigheter som beskrivits tidigare en djupare förståelse av innehållet och en förbättrad pedagogik, vilket i sin tur för med sig att eleverna engagerar sig mer i sin egen inlärningsprocess och färre elever stör undervisningen.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Ge tid och resurser till de som är engagerade att skapa, samordna, och leda SEL program.
- ◆ Skapa en struktur som tydligt talar om hur akademiskt och socio-emotionellt lärande hänger ihop i skolan.
- ◆ Starta verksamheter med socio-emotionellt lärande i form av småskaliga pilotprojekt som leds av personal som är utbildade i metoder och förhållningssätt i socio-emotionellt lärande.
- ◆ Ha inte för bråttom. Se till att få tid att arbeta igenom resultaten av pilotprojektet för att kunna fortsätta på ett bra sätt och/eller skapa nya pilotprojekt.

Förslag på litteratur:

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, 2002; Elias et al., 1997; Novick et al., 2002; Utne O'Brien et al., 2003.

Förbered och stöd personalen

9. Den akademiska och socio-emotionella undervisningen blir effektiv då all skolpersonal genomgått en ordentligt planerad utbildning och då det funnits ett system för handledning under de första åren denna undervisning genomförs.

Förklaring:

Socialt och emotionellt lärande är relativt nytt för många pedagoger. De behöver därför ha tålamod och ge sig själva tid att lära sig detta nya område. Man kan inte förvänta sig någon framgång om det inte finns pågående utbildning och handledning under tiden man påbörjarverksamheten. Det behövs tid till att utbilda personal i barns sociala och emotionella utveckling, att ta del av och öva sig i effektiva metoder, olika undervisningsätt, vanlig handledning och konstruktiv feedback från kollegor. Personalen behöver också kunskap om det som fungerar "på fältet", så att de kan ta till sig det som är mest effektivt. CASEL spelar en viktig roll i att identifiera det som fungerar bäst. CASELs guide "Safe and Sound" finns på internet och ger riktlinjer och information som ger lärare möjlighet att hitta program och förhållningssätt som fungerar bäst just för dem.

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Se till att den personal som skall arbeta med socio-emotionellt lärande ges en möjlighet att utvecklas kvalitativt och att de får stöd i väl utvecklade socio-emotionella program och undervisningsformer.
- ◆ Se till att relevant information och utbildning ges till all övrig skolpersonal. Den skall inrikta sig på hur hela skolan kan hjälpa till att utveckla sociala och emotionella färdigheter.
- ◆ Skapa en styrgrupp som är ansvarig för att stödja implementeringen, i synnerhet under de första åren.

Förslag på litteratur:

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, 2002; Kessler, 2000; Lantieri, 2001; Leiberman, 1995

Utvärdera det ni gör

10. Att utvärdera arbetet att stödja socio-emotionellt lärande är ett moraliskt ansvar som innebär ständig övervakning av implementeringen, utvärdering av resultat, och att undersöka och förstå åsikter och reaktioner hos utförare och mottagare.

Förklaring:

Då skolor öppnar sina dörrar för elever lovar de att de skall förbereda dem för framtiden. Även om skolorna inte kan garantera resultatet av sina ansträngningar så har de ett etiskt ansvar att övervaka det de gör och också att ständigt försöka förbättra det. Av den anledningen behöver skolor följa upp elevernas kunskaper inom olika områden, inklusive utvecklingen av socio-emotionella förmågor. SEL-undervisningen bör ses över regelbundet, och man bör använda flera olika indikatorer för att försäkra sig om att programmen undervisas så som det är tänkt. Dessutom bör man systematiskt samla in olika slags data om hur väl programmet fungerar och vad olika brukare tycker om det. Undervisningen måste kanske förändras då förhållanden förändras. Detta sker genom att granska åsikter både från de som tar emot och de som undervisar i socio-emotionellt lärande, att dokumentera hur implementering av SEL-programmet sker och hur väl sammanlänkat det är med undervisningen i övriga ämnen, att man utvärderar resultatet i olika grupper i skolan, och genom uppmärksamhet på och observation av pågående utveckling som t ex vetenskapliga framsteg, förändringar i lokala resurser och statliga initiativ..

Praktiska tillämpningar:

- ◆ Använd checklistor för att hålla ordning på om de SEL aktiviteter som är planerade verkligen genomförs.
- ◆ Ge personalen möjlighet att skatta och/eller kommentera de lektioner de genomför, så att de kan lägga märke till det som fungerat väl och vad som kan förbättras framöver.
- ◆ Skicka ut korta enkäter till elever och lärare för att ta reda på vad de tyckt bäst och sämst om av SEL-aktiviteterna, situationer då de har tillämpat kunskaperna, och idéer för att förbättra undervisningen.
- ◆ Fråga de som arbetar i skolan (och, om möjligt, föräldrar) hur de kan veta om elevernas akademiska och socio-emotionella färdigheter förbättras och skapa indikatorer som visar i hur hög grad detta sker.
- ◆ Se till att SEL-färdigheter finns listade på utvecklingssamtalsblanketter eller något annat feedback-system så att det finns ett ansvar för denna utbildning och för metoder att förbättra den om så behövs.

Förslag på litteratur:

Elias et al, 1997; Fetterman et al. 1996; Harvard Graduate School of Education, 2003; Weissberg et al., 1997.

Slutledning

Utbildning förändras. Akademiskt och socio-emotionellt lärande börjar uppfattas som en ny norm för den grund man vill att barn skall utveckla under sin skolgång. Eftersom detta är relativt nytt för många, dock långt ifrån alla, innehåller denna broschyr idéer för att hjälpa till att påbörja arbetet med socio- emotionellt lärande, likaväl som att stödja arbete som redan pågår. Den är skriven för att hjälpa alla skolor att bli platser där lärande värderas, där drömmar föds, ansvarsfulla medborgare skapas, och där elevernas talanger – den största resursen som delas av alla samhällen – släpps fria.

Våra elever är viktiga inte enbart i sina skolor och familjer, utan också i samhället, på sina framtida arbetsplatser och i sina kommande familjer, och i sin omvärld. Varje elev har en potential. Även om den potentialen inte är densamma för varje elev, så förtjänar varje elev möjligheten att få utveckla sin potential. Kombinationen av akademiskt och socio-emotionellt lärande är den mest lovande vägen att nå detta mål. Då man arbetar så förbereder man eleverna också för livets prov, för ansvaret som samhällsmedborgare, och för att utveckla ett liv som präglas av bildning, ansvarstagande, icke-våld, drogfrihet och att bry sig om sina medmänniskor. Detta är inte en lätt uppgift. Den kräver tålmodighet under tiden då nya färdigheter lärs - men inte för mycket tålmod, eftersom våra elever är beroende av att de vuxna i deras omgivning skall förbereda dem inför framtiden. Detta är ett stort ansvar och det förtjänar stora ansträngningar.

Referenser

- Adelman, H. S., & Taylor, L. (2000). Moving prevention from the fringes into the fabric of school improvement. Journal of Education and Psychological Consultation, 11(1), 7-36.
- Berman, S. (1997). Children's social consciousness and the development of social responsibility. SUNY Series: Democracy and Education.
- Billig, S. (2000). The impact of service learning on youth, schools, and communities: Research on K-12 school-based service learning, 1990-1999. Available: <http://www.learningindeed.org/research/slresearch/slrschsv.html>
- Christenson, C.L., & Havy, L.H. (2003). Family-school-peer relationships: Significance for social, emotional, and academic learning. . In J.E. Zins, R.P. Weissberg, H.J. Walberg, & M.C. Wang (Eds.), Building school success on social and emotional learning. New York: Teachers College Press.
- Cohen, J. (Ed.). (1999). Educating minds and hearts: Social emotional learning and the passage into adolescence. New York: Teachers College Press.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. (2002). Safe and sound: An educational leader's guide to evidence-based social and emotional learning programs. Chicago: Author.
- Comer, J. P., Ben-Avie, M., Haynes, N., & Joyner, E. T. (Eds.) (1999). Child by child: The Comer process for change in education. New York: Teachers College Press.
- Connell, D.B., Turner, R.R., Mason, E.F., & Olsen, L.K. (1986). School health education evaluation. International Journal of Educational Research, 10, 245-345.
- Elias, M. J., & Tobias, S. E. (1996). Social Problem Solving Interventions in the Schools: Curriculum Materials for Educators. Distributed by National Professional Resources, www.nprinc.com.
- Elias, M. J., Tobias, S. E., & Friedlander, B. S. (2000). Emotionally intelligent parenting: How to raise a self-disciplined, responsible, socially skilled child. NY: Random House/Three Rivers Press.
- Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., Kessler, R., Schwab-Stone, M. E., & Shriver, T. P. (1997). Promoting social and emotional learning: Guidelines for educators. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development. [also in Japanese]
- Epstein, J. L. (2001). School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools. Westview Press.
- Fetterman, D. M., Kaftarian, S. J., & Wandersman, A. (1996). Empowerment evaluation: Knowledge and tools for self-assessment and accountability. Newbury Park, CA: Sage.
- Gardner, H. (2000). Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century. NY: Basic Books.
- Goleman, D. (1995). Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. New York: Bantam Books. [available in many international editions]
- Harvard Graduate School of Education (2003). The Evaluation Exchange. Cambridge, MA: www.gse.harvard.edu/hfrp/eval/archives.html.
- Huang, , L., & Gibbs, J. (1992). Partners or adversaries? Home-school collaboration across culture, race, and ethnicity. In S. Christenson and J. Close Conoley (Eds.), Home-school collaboration: Enhancing children's academic and social competence (pp.81-110). Silver Spring, MD: National Association of School Psychologists.
- Jessor, R. (1993). Successful adolescent development among youth in high-risk settings. American Psychologist, 48, 177-126.
- Johnson, D. W, & Johnson, R. T. (1994). Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Kessler, R. (2000). The Soul of Education: Helping Students Find Connection, Compassion, and Character at School. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Kriete, R. and Bechtel, L. (2002). The morning meeting book. Greenfield, MA: Northeast Foundation for Children.

- Ladd, G. W., & Mize, J. (1983). A cognitive social-learning model of social-skill training. Psychological Review, 90, 127-157.
- Lambert, N. M., & McCombs, B. L. (Eds.). (1998). How students learn: Reforming schools through learner-centered education. Washington, DC: American Psychological Association.
- Lantieri, L. (Ed.). (2001). Schools with spirit: Nurturing the inner lives of children and teachers. Boston: Beacon Press.
- Leiberman, A. (1995). Practices that support teacher development. *Phi Delta Kappan*, 76, 591-596.
- Lewis, C.C., & Schaps, E., & Watson, M.S. (1996). The caring classroom's academic edge. Educational Leadership, 54, 16-21.
- National Commission on Service Learning. (2002). The power of service Learning. Newton, MA: Author.
- Noddings, N. (1992). The challenge to care in schools: An alternative approach to education. NY: Teachers College Press.
- Novick, B., Kress, J., & Elias, M. J. (2002). Building learning communities with character: How to integrate academic, social, and emotional learning. Alexandria, VA: ASCD.
- O'Neil, J. (1997). Building schools as communities: A conversation with James Comer. Educational Leadership, 54, 6-10.
- Osterman, K. F. (2000). Students' need for belonging in the school community. Review of Educational Research, 70, 323-367.
- Pasi, R. (2001). Higher Expectations: Promoting Social Emotional Learning and Academic Achievement in Your School. NY: Teachers College Press.
- Perry, C.L., & Jessor, R. (1985). The concept of health promotion and the prevention of adolescent drug abuse. Health Education Quarterly, 12, 169-184.
- Salovey, P. , & Sluyter, D. (Eds.) (1997). Emotional development and emotional intelligence: Educational implications . New York: Basic Books.
- Topping, K. (2000). Tutoring: Educational Practices Series. Booklet #5. International Academy of Education (IAE) and the International Bureau of Education (IBE), <http://www.ibe.unesco.org>
- Topping, K.J., & Bremner, W.G. (1998). Promoting social competence: Practice and resources guide. Edinburgh: Scottish Office Education and Industry Department.
- Utne O'Brien, M., Weissberg, R.P., & Shriver, T.P. (2003). Educational leadership for academic, social, and emotional learning. In M.J. Elias, H. Arnold, & C. Hussey (Eds.), EQ + IQ= Best Leadership Practices for Caring and Successful Schools. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Weissberg, R. P., Gullotta, T. P., Hampton, R. L., Ryan, B. A., & Adams, G. R. (Eds.). (1997). Healthy children 2010: Establishing preventive services. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Zins, J. E., Weissberg, R. P., Walberg, H. J., & Wang , M. C. (Eds.) (2003). Building school success on social and emotional learning. New York: Teachers College Press.

Resurser

Nedan följer en lista på webadresser till internationella resurser, material, forskning, artiklar och utbildning som har anknytning till socialt och emotionellt lärande.

GENERALLA INTERNATIONELLA RESURSER

UNESCO Undervisningsbroschyrer (översatta till olika språk)

<http://www.ibe.unesco.org/International/Publications/EducationalPractices/prachome.htm>

The World Federation for Mental Health

<http://www.wfmh.com/>

6 Seconds

<http://www.6seconds.org> and <http://www.heartskills.com/org/>

OFULLSTÄNDIG LISTA PÅ NATIONELLA HEMSIDOR

DANMARK

Center för socialt och emotionellt lärande (CESEL)

<http://www.cesel.dk/>

TYSKLAND

Tyska nätverket för mental hälsa.

<http://www.gnmh.de/>

ISRAEL

Psychological and Counseling Services/Life Skills Program (SHEFI), Utbildningsdepartementet

<http://www.education.gov.il/shefi>

JAPAN

EQ Japan

<http://www.eqj.co.jp/>

NEW ZEALAND

Cornerstone Values

<http://cornerstonevalues.org/>

Youth Education Service (YES) of the New Zealand Police

<http://www.nobully.org.nz/>

NORGE

Nasjonalforeningen for Folkehelsen

<http://www.nasjonalforeningen.no/BarnogFamilie/artikler/folkeskikk.htm>

RUMÄNIEN

Right Training and Consulting

<http://right.netfirms.com/>

SKOTTLAND

Promoting Social Competence Project

<http://www.dundee.ac.uk/psychology/prosoc.htm>

SINGAPORE

Mega Forte Centre (The Centre for Emotional Intelligence)

<http://www.megaforte.com.sg/>

SYDAFRIKA

Department of Education Sciences, Rand Afrikaans University (Helen Krige)

<http://general.rau.ac.za/eduscie/krige.htm>

SVERIGE

Social Emotional Training (Social Emotionell Träning)

<http://www.set.st/>

TURKIET

Emotional Intelligence of Turkey (Türkiyenin Duygusal Zekası)

<http://www.duygusalzeka.com/>

STORBRITTANIEN

Ei United Kingdom

<http://www.eiuk.com>

The Mental Health Foundation

<http://www.mentalhealth.org.uk/>

HEMSIDOR FÖR PROGRAM FÖR SOCIO-EMOTIONELLT LÄRANDE SOM FINNS UTGIVNA INTERNATIONELLT

www.researchpress.com -- I Can Problem Solve (ICPS)

www.quest.edu -- Skills for Adolescence; Skills for Action; Violence Prevention

www.channing-bete.com -- Promoting Alternative Thinking Strategies (PATHS)

www.esrnational.org -- Resolving Conflict Creatively Program (RCCP)

www.responsiveclassroom.org -- Responsive Classroom

www.cfchildren.org -- Second Step

www.peaceeducation.com -- Peace Works

www.open-circle.org -- Open Circle/Reach Out to Schools Social Competency Program

www.umdnl.edu/spsweb; www.EQParenting.com -- Social Decision Making/Social Problem Solving Program

www.tribes.com -- Tribes TLC: A New Way of Learning and Being Together

RESOURCE S FOR SERVICE LEARNING/CITIZENSHIP EDUCATION

International Partnership for Service-Learning
www.ipsl.org

National Center for Learning and Citizenship
www.ecs.org/clc

Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement
www.civicyouth.org

National Service-Learning Exchange
www.nslexchange.org

National Service-Learning Clearinghouse
www.service-learning.org

International Education and Resource Network
www.iEARN.org

iEARN är ett icke-vinstdrivande globalt nätverk som ger unga människor möjlighet att använda internet och annan teknik för att delta i samarbetsprojekt som både främjar lärande och förändring i världen.

INTERNATIONELLA RESURSER FÖR FÖRÄLDRAR

En lista på de förlag som publicerat Elias, M. J., Tobias, S. E., & Friedlander, B. S. (2000). Emotionally intelligent parenting: How to raise a self-disciplined, responsible, socially skilled child. SKALL VI VERKLIGEN HA DETTA MED?

Rumänska: Curtea Veche

Storbritannien: Hodder & Stoughton

Australien: Transworld

Portugisiska: Editora Objetiva (Endast Brasilien)

Portugisiska: Editora Pergaminho Lda (Endast Portugal)

Holländska: Uitgeverij Het Spectrum

Spanska: Random House Mondadori/Plaza and Janes

Polska: Wydawnictwo Moderski

Tyska: Ullstein Buchverlage

Hebreiska: Matar-Triwaks Enterprises

Indonesiska: Mizan Publishers

Koreanska: Segyesa Publishing Co.

Italienska: Newton & Compton Editorial

Thailändska: Plan Booknet/Plan for Kids

USA : Random House/Three Rivers Press

<http://www.temple.edu/LSS/upcoming>- Laboratory for Student Success/School-Family Partnership Project

INTERNATIONELLA RESURSER FÖR STUDENTER

International Education and Resource Network – www.iEARN.org

iEARN är ett icke-vinstdrivande globalt nätverk som ger unga människor möjlighet att använda internet och annan teknik för att delta i samarbetsprojekt som både främjar lärande och förändring i världen.

HEMSIDOR FÖR PUBLIKATIONER, MATERIAL OCH MEDIA

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning: www.casel.org

George Lucas Educational Foundation: www.GLEF.org

Character Education Partnership: www.character.org

National Professional Resources: www.nprinc.com

Center for Social-Emotional Education: www.csee.net

The Harnessing Optimism and Potential Through Education Foundation: www.communitiesofhope.org.

